

הקטן איך דאס הארץ, נאר דו דארפסט עס פארדאן זיך

שבת

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

גיליון
ר"ט
תשפ"ב
לסדר יום יום יום
מבשרכם ונתתי לכם לב פשוט

פרשת וילך

אור להביות הלב של איש הישראלי
בוער מאד ער לב השמים לה'
הברך, ואן סוף ואן תכלית לתשוקתו

מאמרים
ליום
כיפור

שבת חכמה

מושגים בחסידות

סוד הצמצום שבתורה

סוד כפולת הצמצום שבאות נו"ן | שטות -
סטיה לימין וסטיה לשמאל | הלוחות אורכן
ו' ורחבן ו'

דבר-פלא מציינו לכאורה בדרכי העבודה, שלפעמים דווקא כאשר האדם שואף וכוסף להתרומם אל על, ורוצה להפליג הרחק הרחק ממדרגתו השייכת לו - דווקא שם, במהלך נסיון ריצת התרוממותו, הרי הוא מועד וכושל ונופל לבאר שחת, וכל קומתו הרוחנית מתרסקת. והדבר מתמיה: וכי דוקא הרצון להתעלות יותר מדאי, הוא זה אשר מפילו יותר מדאי?!

והתשובה היא: אמנם כן! כל סטיה, הן לימין - דהיינו למעלה ממדרגתו ויכולתו, והן לשמאל - לענייני שטות ותאוות רעות, שניהן הם בגדר סטיה מן האמת הצרופה והרצויה. ואכן זוהי דרכו המתוחכמת של היצר: להפיל את האדם לשטות ושגעון התאוות רעות דוקא דרך ההתלבשות ב'מצוות ההריסה' - להרוס לעלות אל ה', ומלהיב את לבו ומוחו לעלות למעלה ממדרגתו, ומשם - הנפילה לשטות ושגעון התאוות, כבר מובטחת ח"ו.

זהו אפוא סוד הצמצום שמרוכז באות נו"ן (כפי שהתבאר בשבעות הקדומים) אשר אות הנו"ן במילואה יש בה שני נוני"ן - לרמז "שהן הן השתי אזהרות שמזהיר אדמו"ד ז"ל בזה המאמר: אזהרה אחת, להישמר מרוח שטות בתאוות הרעות, שהם שגוען ממש. ואזהרה השניה, להישמר ממצוות היצר הרע. כי מי לנו גדול בכל המצוות שמצד היצר הרע, כמצוות ההריסה בתבערת התלהבות הלב לעבודת השם יתברך בעצמו. ויש בזה אופנים שונים, כי בזאת ההריסה, הורס האדם גם בדעתו יותר מדאי. ולאלה שתי השמירות מוכרח להתגדר ולהעמיד שתי מחיצות הצמצום" (ביאור הליקוטים).

ואכן, העצה לזה היא: לימוד התורה. שכן, התורה כוללת בתוכה אורות אין סופיים, שמות הקודש, אך בלבושים וצמצומים של חוקים ומשפטים. וזה מרום בסוד מידתן המדויק והמצומצם של הלוחות באורכן ורוחבן ו' - סוד מידת התפארת - הקו האמצעי, כידוע.

"התורה היא בחינת ואו. כי הלוחות, ארכן וי"ו ורחבן וי"ו... בחינת התורה, שהיא בחינת וי"ו... והיא כולה שמותיו של השם יתברך... שבזה מכין ומכניעין את היצר הרע" (ליקוטי מוהר"ן, א.).

עם שבבי אשיחה

הנשק החזק ביותר - תפילה ותחנונים!

התפילה הוא הנשק החזק ביותר, וככל שנתכונן כניסים שהתחוללו לנו בכוחה, כך נשכיל להשתמש בה ולחולל על ידה מהפכות נפלאות בחיי היום יום.

רבי שמחה: הסיפור הזה של 'אומן ראש השנה תשפ"ג' צריך להחזיר בנו יותר ויותר את האמונה עד כמה אפשר לשנות מציאות על ידי שמתעקשים בתפילה ותחנונים. הרי לולא התפילות והתחנונים, יתכן מאד שהר"ה באומן היה נשאר בגדר חלום, מחמת רוב המניעות והפחדים שהיו. ורק בכח העקשנות בתפילה הפך החלום למציאות, וכולנו היינו שם!

וכך גם בעבודת ה' - הרבה דברים שנראים לנו בגדר חלום, יכולים להפוך למציאות, ע"י עקשנות בתפילה ותחנונים; להרבות באמירת תהילים, ליקוטי תפילות, התבודדות. עד שנזכה לחולל מהפכות עצומות ממש!

לצאת מכל מיני תאוות שלא חלמנו שאפשר לחיות בלעדיהם; לקבל כח להתגבר על כל מיני נסיונות שחשבנו שלעולם לא נוכל להתגבר עליהם; לזכות להשגות אלקות שלא ידענו כלל שאפשר להשיגם; וכן הלאה.

ר' מנחם: אני לא יודע אם מותר לי לשאול, אבל בכל זאת, זה מציק לי מאד: הרי כבר התפללתי המון שאזכה להיפטר מכל מיני תאוות ומידות רעות, ועדיין לא נושעת. אני מתפלל ומתפלל ולא רואה שום מהפכות...

רבי שמחה: הא גופא! הסיבה מדוע אין אנו רואים מהפכות, היא בגלל שהיצר הרע מחליש את אמונתנו בכח התפילה. וככל שנתחזק להאמין בכח העצום והגורא של כל תפילה וזעקה, יתחוללו הרבה יותר מהפכות לעינינו.

ר' מנחם: אבל תכל'ס אני הרי מתפלל? גם אם אין אמונתי בכח התפילה בוערת כאש להבת, אין אני נחלש מלהמשיך ולהתפלל. בפועל אני ממשיך לומר תהילים וליקוטי תפילות ולהתבודד. וא"כ מדוע איני רואה את המהפכות הגדולות שאתה מדבר עליהם?

רבי שמחה: פשוט מאד! גם אם תמשיך להתפלל שנים ע"ג שנים -

ר' מנחם: היינו כחולמים! מי האמין שיהיה קיבוץ נפלא כזה באומן בראש השנה...

רבי שמחה: אכן, ניסים ונפלאות! כמה צעקנו והתחנונו על זה. הן כלל הציבור בעצרות תפילה, והן כל אחד ביחידות אשר שפך לבו כמים בכל יום בתפילות ותחנונים, וב"ה זכינו גם זכינו!

ר' מנחם: חבר טוב אמר לי שאם צעקנו ובכינו על זה כמה חודשים, צריכה גם התודה וההודאה להיות עתה לכה"פ כמה חודשים...

רבי שמחה: לא רק כמה חודשים, אלא כל השנה כולה! שהרי גם בשנה רגילה "הזהירנו רבינו ז"ל שמי שהיה אצלו על ראש השנה צריך לשמח בכל השנה!" (עלים לתרופה, מכתב מוהמ"ס תקצ"ח). ועל אחת כמה וכמה השנה, שהראנו ה' את חסדו ונפלאותיו, ועל אף המלחמה והפחדים זיכנו להיות אצל רבינו. אילו פינו יימלא שירה כים בכל יום ויום של שנת תשפ"ג, אין אנו מספיקים להודות ולהלל על זה.

ר' מנחם: אני אכן קיבלתי עלי במוצאי ר"ה בציון רבינו, להודות לה' בכל יום בשעת ההתבודדות, על כך שזכיתי להיות אצל רבינו על ראש השנה. ובכלל, על מה שאני יודע מרבי כזה, שמחיה אותי ומדריך אותי.

רבי שמחה: אשריך וטוב לך. אבל תשמע טוב ר' מנחם: מלבד עצם התודה וההודאה שאנו חייבים להודות ולהלל להשם יתברך, יש כאן עוד משהו חשוב מאד אשר עלינו להכניס ללב: האמונה בכח התפילה!

ר' מנחם: מה כוונתך?
רבי שמחה: כוונתי היא, שלאחר שזכינו לפעול בתפילותינו ניסים ונפלאות כאלה, עלינו להכניס עמוק ללב עד כמה נתן ה' כח בידינו לפעול על ידי התפילות מהפכות עצומות ונוראות: ועם הכח הזה עלינו להמשיך הלאה, לפעול גדולות ונצורות, ולחולל מהפכות...

ר' מנחם: על איזה מהפכות אתה מדבר?
רבי שמחה: אני מדבר על מהפכות בחיי היום יום; לשנות הַרְגָלִים, לצאת מתאוות ומידות רעות, להשיג השגות חדשות בתורה ועבודת ה'. אשר לכל זה אפשר לזכות ע"י הנשק העצום הזה של תפילה!

ר' מנחם: מה זה קשור לאומן ראש השנה?

שימו **שב!** כשמקורבים לצדיק האמת טועמים טעם גן עדן! (שיחות הר"ן, רנב)

כל זמן שלא תחזק את אמונתך בכוחה של התפילה, לא תוכל להמשיך בתפילותיך שפע כראוי.

אם אתה רוצה להתחיל לפעול ישועות בתפילותיך, עליך לחזק עד מאד את אמונתך בה'. שכן, התפילות הם כלים להמשיך שפע, אך שלימות הכלים אינה אלא האמונה. ורק כשתחזק את אמונתך, תוכל להמשיך שפע עצום על ידי תפילותיך (ע"פ ליקוטי הלכות, נחלות ד).

ר' מנחם: אם אני לא טועה בעצמי, אני מאמין בה'.

רבי שמחה: זה לא מספיק. אתה צריך גם להאמין בתפילות שלך!

וכפי שכותב מוהרנ"ת: "כמו שצריך שיהיה לו אמונה שלימה בה' יתברך שהוא בורא הכל, ומנהיג, מושל ומשגיח, ובידו לשנות את הטבע כרצונו ולהשפיע כל טוב. כמו כן צריך שיהיה לו אמונה בעצמו, להאמין באמונה שלימה שה' יתברך שומע ומאזין ומקשיב כל דיבור ודיבור של כל אחד מישראל, אפילו מהגרוע שבגורעים, כי הוא יתברך שומע תפילת כל פה. ויש כח בכל אחד מישראל לפעול בקשתו ברחמים אצלו יתברך, אם יתפלל באמת אליו יתברך, כמו שכתוב, קרוב ה' לכל קוראיו וכו'. וכל זמן שאין לו אמונה בעצמו שיש גם לו כח להמשיך השפע בתפילתו, עדיין אין לו כלי לקבל השפע, כי אין לו מקום וכלי בלבו לקבל השפע, מאחר שלפי דעתו הוא רחוק מלקבל השפע ולהמשיך השפע, מאחר שאינו מאמין בעצמו שתפילתו עושה רושם. על כן עיקר התהוות הכלי על ידי התפילה להמשיך ולקבל השפע ולפעול בקשתו,

לעצמך כיצד זכית לזה - בכח התפילה! ובוזה תכניס בלבך אמונה עזה בעוצם כח התפילה, כך שתוכל להשתמש עמה לחולל הלאה מהפכות נפלאות בחיי היום יום.

כך גם תזכה בדין, ותיחתם לחיים טובים ולשלום ביום הכיפורים!

ר' מנחם: מה הקשר בין התחזקות בתפילה לכתובה וחתומה של יום הכיפורים?

כי כל הדין שדנים את האדם, הוא "דין תפילה". כפי שכותב הרה"ק מטשעהרין בספרו "ירח האייתים": "עיקר דינו של אדם הוא על שלא היה זהיר בענין התפילה, כי על ידי תפילה יכולין לבוא לכל טוב, לתורה, ולמעשים טובים, ולתשובה, ולהינצל מן החטא. וכמו שתיקנו רבותינו ז"ל תפילות הרבה על זה, וזה מובן בדברי רבותינו ז"ל שאמר רבי אלעזר בן עזריה 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין' ומסקו 'מאי אני יכול לפטור דקאמר? מדין תפילה!'. כי 'דין תפילה' הוא כלל הדין והחשבון של אדם, כי אלמלי היה זהיר ורגיל בתפילה כראוי, היה זוכה לתקן הכל. וכמבואר גם במפרשים מעין זה, וכמבואר אצלנו במקום אחר שזה נלמד מענין נערה המאורסה שעיקר החיוב שלה למיתה רחמנא ליצולן הוא על דבר אשר לא צעקה" (ירח האייתים, סימן ט. הובא בספר השתפכות הנפש, אות יב).

כך שאם נקבל על עצמנו להתחזק מהיום בתפילה ותחנונים, נזכה בדין.

רבי שמחה: אמן ואמן, א גמר חתימה טובה!

הוא על ידי שלימות האמונה בכל הבחינות, שמאמין בה' יתברך שהוא כל יכול שליט ומושל ומנהיג כרצונו, והוא חנון ורחום ושומע תפילת כל פה" (ליקוטי הלכות, נחלות ד, א).

רק כשתאמין שיש לך כח עצום לשנות את חיך בכח התפילה - תתחיל בס"ד לראות מהפכות!

ר' מנחם: זה לא פשוט בכלל להאמין בזה בלב שלם...

רבי שמחה: נכון. מוהרנ"ת עצמו כותב שם: "צריכין יגיעה ועבודה גדולה להיות חזק באמונה זאת בשלימות, להאמין בעצמו שיש לו כח לפעול כל דבר בתפילתו, כי יש כמה מיני חלישות הדעת בלב האדם בענין זה, כאשר יודע כל אחד בעצמו, ורוב בני אדם נדמה להם שהוא אין לו כח לזה, ועל כן אינו מתחזק בתפילה" (שם, ד).

ואכן מפני זה, עלינו להשתמש עם הכח של תורה והודאה - להתבונן בניסים ונפלאות שכבר זכינו לפעול בכח התפילה, וע"ז להחזיר את האמונה בלבנו פנימה שיש בידינו נשק עצום ביותר.

שכן, "כשזוכה להתגבר בכל כוחו להתפלל בכוונה עד שזוכה לפעול איזה דבר בתפילתו, כגון שהתפלל על איזה דבר ונענה, אזי הוא מתחזק בזה להאמין גם בעצמו שיש לו כח לפעול בתפילתו, מאחר שראה שכבר שמע ה' יתברך גם תפילתו ונענה. ואז נעשה אצלו כלי לקבל השפע, כי עיקר התהוות הכלי הוא על ידי האמונה, דהיינו על ידי שמאמין גם בעצמו שה' יתברך שומע גם תפילתו" (שם).

אי לכך, כשאתה מודה להשם יתברך בכל יום על שזכית להיות אצל רבינו על ראש השנה, תזכיר גם

סבב נשבר

יודוי של יום כיפור

איתא, שסוד הודוי הוא בסוד ונשא השעיר עליו את כל עונותיו וכו', כי שני שעירי יום כיפור היו שונים בקומתם וכו' (ויקרא טו). והנהגון גדול היה צריך לתן גורלות על שני השעירים, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל והוא בחינת סוד עמק הנ"ל שאחיצת הסטרא אחרא שמשים כל העונות שהיא עזאזל, הוא דיקא מסוד הקדשה העליונה מאד, שהוא בחינת קדשי קדשים, שהוא הקדשה העליונה מכל העשר קדשות שנתקדשה בהם ארץ ישראל ועל כן שני השעירים שוין בקומתן ומראיהם ממש ואף על פי כן אחד עולה לה' לבית קדשי קדשים ואחד יורד לעזאזל, ואי אפשר לשום אדם לידע לכוון איזה לה' ואיזה לעזאזל, כי הוא סוד פמוס ונסתר מאד, בחינת מאמר סתום מאד, על כן צונו התורה שיטיל הפהגון גדול גורל ורק הגורל היוצא מהשם יתברך בעצמו יברר איזה לה' ואיזה לעזאזל ועל ידי זה עקר התקון וסליחת עונות של יום כיפור שאז הוא יום עשירי מעשרת ימי תשובה ואז עולין לבחינת איזה, בחינת קתר פידוע. והעליה הוא דיקא על ידי שמזכירין כל עונות ישראל, שהוא רבי הודוים שאומרים ביום כיפור, שזהו בחינת הודוי שעל שערי המשתלח, שהוא עקר הודוי של הכהן גדול בעד כל ישראל, כי הודוי שמזכירין העונות, שהם בחינת מקומות המטנפים, זהו עקר בחינת

הנ"ל, בחינת ירידה תכלית העליה על ידי בקשת איזה הנ"ל, כי כל הבריאה היתה על ידי אותיות ודבורים שהם העשרה מאמרות וכמו שכתוב (תהלים טו), בדרך ה' שמים נעשו וכו', אבל בראשית, שהוא מאמר סתום, שם אותיות הדבור בהעלים נפלא, בבחינת כבוד פה הנאמר במשה ומגדל ההעלמה, מזה דיקא יונקים מקומות המטנפים עד שנעשים אצלם אותיות ודבורים של שקר שמסיתין ומפתין ומדיחין את מי שנסת אחריהם, רחמנא לצלן, שהם בחינת דבורי הנחש הקדמוני שהסית בדבוריו, את אדם וחוה וכו', שזהו בחינת תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיקו של עולם 'עתק' תאלמנה' ודאי, כי באמת אין להם שום דבור ואחיצתם רק מהעלמת הדבור, מבחינת 'יונת אלם' ועל כן נקראים אלילים אלמים, בחינת פה להם ולא ידברו, אבל מגדל ההעלמה של המאמר סתום הנ"ל, שהוא בחינת (שם טו), נאלמתי דומיה החייתי מטוב, בחינת (שם טז), נאלמתי לא אפתח פי', משם דיקא הם יונקים וממשיכים לעצמן דבורים של שקר שמשים כל מיני הסתות של הסטרא אחרא מקומות המטנפים הנ"ל, בחינת אשר אמרו ללשנו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו וכו' ומאלו האותיות והדבורים רעים נהו כל העונות והפשעים, רחמנא לצלן, שאי אפשר למצא בהם את כבודו יתברך כי אם

(ליקוטי הלכות נפילת אפים ו אות ד')

מספר: יהודה לייב, בני ברק

נפילה או דרך לתשובה?

ב. בתוך המעברים והירידות אליהם יורדים, צריך להתחזק ב'רצון דקדושה', ועל ידו אפשר להינצל ולהחזיק מעמד.

השמחה שאחזה בי הייתה כפולה: קודם כל, שמחתי שמישהו מתייחס למעברים שלי... מישהו שיודע מה המקום שלי באמת, והוא מודיע לי שאני יתכונן, שאחרי שאני חוזר בתשובה אני יצטרך לחזור ולעבור בכל המקומות. מעתה, לא אחשוב שהכל היה לריק, ח"ו, אלא זוהי הנהגת ה' אותנו.

ולא זו בלבד, אלא אף בתוך הירידות הללו אני צריך להתחזק ברצון לשוב לה' באמת. וכשאומרים 'רצון', הכוונה ברורה שזו תהיה ירידה, אם גדולה ואם קטנה, ומה שנדרש באותו מקום, הוא, לא לעזוב את ה' בגלל שאני נמוך ושפל, אלא לרצות באמת לשוב אל ה' בכל לב.

השמחה השנייה היא, שמהיום, כשאני רואה שאני מתבלבל ומתייסר, כבר אדע להיכן לפנות... שכן, גם אם אני עצמי רחוק כל כך, ומלא ברוח שטות - יש צדיקים שכבר סללו את הדרך גם לכל היורדים והנפולים. יש צדיקים שמאירים את חשכת הגלות באור של גאולה. גם מצבים שנראים כחסרי תקנה יכולים להתברר כדרך של תיקון מיוחדת אותה יצר ה' במיוחד עבור הנידחים, כדי שיוכלו לאסוף את הניצוצות אותם פיזרו ולזכות לתיקון שלם במהרה.

בכוח ה'רצון', שהוא עיקר התפקיד של האדם בזה העולם; לכסוף ולרצות את ה' בכל מצב שהוא רק לא נמצא.

באות מ"ה מזכיר מוהרנ"ת את מה שמביא רבינו בתורה כ"ז, שם מתבאר שכדי להעלות את ניצוצי הקדושה אותם השליך האדם בעת חטאו ופגמו, הוא מוכרח לרדת שוב לתוך המחשבות הזרות ולהתגבר עליהם ולשבר אותם, ורק כך יבוא לתיקונו.

וכך כותב שם רבי נתן בתוך דבריו: "אם יקשרו רצונם תמיד ... על ידי זה יוכלו לעבור בשלום בכל המדבריות, בכל מיני חושך וצלמות, אפילו כשעוברים חס ושלום במקום נחש ושרף ועקרב וצמאון, שבכל מקומות אלו בהכרח שיעבור בהם הרוצה לגשת אל הקודש, בפרט מי שנכשל כבר במה שנכשל ורוצה לשוב שבהכרח שיעבור באלו המקומות, בבחינת מה שאמר רבינו זכרוננו לברכה על מאמר רבותינו זכרונם לברכה 'בהיינו דעאל' וכו' (עיין בהתורה רציצא בסימן כ"ז). ומכולם יצילנו ה' על ידי תוקף הרצון דקדושה שיזכה על ידי התקשרות לצדיקי אמת."

לא תמיד כשלומדים ליקוטי הלכות שמים לב ל'גאולה' שמסתתרת שם, ולכן נעצרת וחוזרת על הקטע הזה שוב ושוב ושוב... יצאו לי מהקטע הזה כמה מסקנות חשובות:

א. בדרך לתשובה חייבים לעבור שוב במקומות הנמוכים, דהיינו, באותם ניסיונות ותאוות בהם הוא פגם.

מאז שאני זוכר את עצמי, צמד המילים: 'ימים נוראים' עורר בי מין פחד מהול בעצבות. התפילות הארוכות כל כך, ובכלל, כל מה שקשור בתשובה, גרם לי לרצות שהימים הללו יעברו כמה שיותר מהר. בשנים מוקדמות יותר, הייתי אפילו סופר את העמודים שעוד נשאר להתפלל, כדי לראות מתי כבר תיגמר התפילה...

שנים ארוכות לא חשבתי שיש לזה פתרון. הייתה לי בעיה אמיתית עם מצוות ה'תשובה'; שכן ראיתי שבכל פעם לאחר שאני חוזר בתשובה לא קורה אתי כלום. כמו כל יהודי טוב, הייתי מבלה כל יום באמירת סליחות, נוסע לאומן בראש השנה, מתוודה שש פעמים ביום כיפור, ומיד אחרי הימים הנוראים חוזר להיות מי שאני, כאילו כלום לא קרה.

כשדיברו איתי על 'תשובה', הייתי מיואש, כי היה נראה לי, כמו לאנשים רבים, שזהו בסה"כ מבחן שנועד רק כדי להכשיל אותי, שהרי ממילא לא אוכל לחזור בתשובה כמו שאני רוצה...

כך זה יכול היה להימשך עוד שנים רבות, אך בחמלת ה' עלי זכיתי לגילוי נפלא ששינה לי את כל ההסתכלות על מצוות התשובה בפרט, ועל עבודת ה' בכלל.

במסגרת לימוד ה'דף היומי' בליקוטי הלכות, הגעתי להלכות תפילת המנחה ה', שם עוסק מוהרנ"ת בעניין ה'רצון דקדושה'. למי שעוד לא מכיר את ההלכה, אספר, שזו אחת ההלכות הכי חזקות בספר. שם בהלכה סולל רבי נתן דרך חדשה לכל מי שהוא, באשר הוא, והכל

פרק ל"ט

תולדות חייו הקדושים של גאון עוזנו מוהרנ"ת ז"ע ע"פ ספר 'כאש וכמים' באדיבות מכון 'נחלת צבי' • מעובד ע"י הר"ר דוד דגן

לב העולם

"ועיקר דבריו היו על מוהרנ"ת ז"ל"

רבינו ממשך לתלמידו 'בירור המדמה' שיוכל לחדש בתורה חידושים אמתיים

בשנת תקס"ה, לאחר נישואי מרת מרים בת רבינו, "באותו העת - כותב מוהרנ"ת - ציווה עלי להתחיל לחשוב תורה, אבל עדיין לא ציווה לכתבה, ואמר שבפעם אחרת יצווה עלי לכתוב. גם ציווה עלי ועל שאר אנשי-שלומנו לומר 'תיקון חצות'. גם ציווה אז עוד לכמה מאנשי-שלומנו לחשוב תורה" (ימי מוהרנ"ת, א.ה.).

בשבת-חנוכה באותה שנה, תקס"ה, אמר רבינו תורה נ"ד 'זיהי מקץ - זיכרון, העוסקת בעניין 'בירור המדמה', כיצד לברר את 'כח המדמה' ולזכות למדמה כשר וטוב. אחר כך אמר לאנשי שלומנו, כשכוונתו בעיקר על מוהרנ"ת:

"כבר נתתי לכם כוח המדמה כשר וטוב, ואתם רשאים לחדש בתורה". ועוד אמר: "אתם יכולים להשיג בכוח המדמה שלכם מה שאני יכול להשיג בשכל". רבינו

הוסיף, שלחדש חידושים בתורה, זה תיקון גדול להרהורים שאינם טובים ולחטאי העבר; "אפילו דיבור אחד שזוכים לחדש, הוא גם כן טוב מאד, כי הוא תיקון גדול מאד, אף גם הוא טובה לנשמות אבותיו שנסתלקו לעולמים" (חיי מוהר"ן תקכ"א).

בדברים אלו, המשיך רבינו לרבי נתן בירור המדמה; שיוכל מעתה לחדש ולדמות דבר למשנהו באופן אמיתי, ללא טעות, כאשר כותב רבי אברהם ב"ר נחמן מטולטשין:

"שמעתי מאבי ששמע ממוהרנ"ת ז"ל, שבהמאמר והשגה הזאת, פקד וציווה עליו אדמו"ר ז"ל מאז והלאה לחדש בתורתו. ואמר אז [מה שמובא בחי"מ] שהמשיך לאנשי כח המדמה ברור וזך, ועיקר דבריו היו על מוהרנ"ת ז"ל בעצמו, שהוא שקיבל אז מאתו בירור המדמה, לחדש ולדמות מילתא למילתא, ובלי טעות והיפך חס ושלום" (ביאור הליקוטים על תורה נד, סעיף ד.).

המשכת רפואה ע"י תורת רבינו

בחורף של אותה שנה נסע רבינו למדוודיבקה ל'שבת שירה', לומר שם תורה בפני אנשי שלומנו כמנהגו. באותה העת, שהתה בתו חיה במדוודיבקה וסבלה ממחלת עיניים עד שכמעט איבדה את מאור עיניה. כשהגיע רבינו לעיר, סיפרו לו על כך, לאחר מכן, בשבת-קודש, אמר את התורה "ויסב אלוקים" (בליקוטי מוהר"ן א. סב) ובה הזכיר את מאמר הזוהר הקדוש 'עולמתא שפירתא דלית לה עינין', ועל ידי תורה זו נתרפאה בתו ממחלת העיניים וחזרה לראות.

וכותב על כך רבי נתן:

"וכשבא לביתו, סיפר לפניי זאת המעשה בעצמו, והבנתי מתנעויותיו הקדושות, שהיה אצלו דבר גדול ונפלא ענין זה, שהמשיך לה רפואה על ידי דיבור מתורתו הקדושה!" (חיי מוהר"ן כו.).

כיצד חוזרים בתשובה?

כיצד מקיימים 'קבלה על לעתיד' שבמצוות תשובה במשנת רבינו?

שאלה: החלק המרכזי שבמצוות היום של יום הכיפורים היא מצוות תשובה, המורכבת כידוע מ"עזיבת החטא, וידי, חרטה על העבר, וקבלה על העתיד" - שפירושו "ש"לעולם איני חוזר לדבר זה, והו עיקרו של וידוי" (כלשון הרמב"ם בהל' תשובה פ"א ה"א). ואני בעניי איני יודע כיצד אני יכול לקבל עלי על העתיד, כשלדאבונני כבעל הנסיון יודע אני שאינני יכול להשתנות ולהפוך לצדיק ביום אחד, ואם כן כיצד אוכל לקיים מצוות תשובה?

תשובה: בענין זה נשתברו הרבה קולמוסים, ובעולם מתקשים מאד בענין זה, כשעיקר הקושי שבדבר, שלא הזכרת בשאלתך, הוא: שהרי ידועים דברי הרמב"ם (שם פ"ב ה"ב) עד כמה צריכה הקבלה על העתיד להיות, עד "שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשה עוד ... ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם!". ואמנם, בעולם ידוע המהלך, לקבל על עצמו איזה קבלה קטנה כדי שלכל הפחות בזה יהיה בדרגה זו, או שעל כל פנים באותם רגעים של התשובה יהיה במדריגה זו. ובודאי שהכל נכון, והלואי שאותם קבלות הקטנות ישרדו ועוד יוגדלו ויתוספו משנה לשנה, ולב יודע מרת נפשו בזה. וגם הבה ובל נשכח, שלמעשה צריך לחזור בתשובה על "כל החטאים עוונות והפשעים", ואם כן באמת לא מצאנו ידיו ורגליו.

ובכן, הבוא נבוא ונראה מהי תשובה במשנת רביה"ק:

הנה, אחת משיחותיו הפלאיות של רביה"ק אותם שח במהלך נסיעתו אומאנה להסתלק שם, היא שיחה שמוהרנ"ת מגדירה ש"היא יכולה לבטל הבחירה" (ואכן מוהרנ"ת לא כתבה בשלימותה בשום מקום, אלא קטעים קטעים זעיר שם וזעיר שם). הלא היא שיחה ד' שבשיחות הר"ן, וזה לשונו שם:

"הפליג מאד בגודל מעלת התשובה. ואפילו כשנופלים מאד ח"ו וכל אחד נפל למקום שנפל רח"ל, אף על פי כן אסור לייאש עצמו. כי תשובה גבוה למעלה מן התורה, על כן אין שום יאוש בעולם, כי אם יזכה יהיו נעשין מעוונותיו ענין אחר לגמרי, וכמו שאמרנו חז"ל שנתהפכן העוונות לזכויות. ויש בענין זה סתרי נסתרות! רק הכלל, שמכל הנפילות והירידות שבעולם רח"ל, יכולים לחזור אליו יתברך בנקל! כי לגדולתו אין חקר. והעיקר שהכל תלוי בו, שלא יהיה מייאש עצמו מלצעוק אל ה' ולהתחנן ולהתפלל אליו יתברך תמיד!" (שיחות הר"ן, ד).

"ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: און אפילו אז מ'פאלט אין א בלאטע אריין, שרייט מען, אין מ'שרייט אין מ'שרייט" [אפילו כשנופלין לפעמים לתוך רפש וטיט שקשה לו מאד לצאת משם, צועקין וצועקין וצועקין] (שם, קל).

"וסיים אז בזה הלשון: אפילו אייער זאך, וויא אהין איטליכער איז גיפאלין, אבי מע איז זיך ניט מייאש פיין שרייען, מע שרייט, מע בעט וכו' [= אפילו הענין שלכם, היכן שכל אחד נפל, העיקר הוא שלא מתיאשים מתפלה, צועקים, מבקשים]. יש ענין שנתהפך הכל לטובה, כי גדול השם יתברך ואין יודעין כלל" (השתפכות הנפש, עו).

והרי כאן חידוש עצום: הקבלה על העתיד' במשנת רביה"ק [כמובן, מעבר והשתדלות התמידית לשפר המעשים] הוא לצעוק ולהתחנן! וזה גופא ה"למעשה" שלנו, כשאין אנו מסכימים ואין אנו נכנעים אל הנפילות וההתרסקויות שלנו, אלא ממשיכים לצעוק אל ה'; זה מה אשר ה' אלקינו שואל מעמנו. ולצעוק הרי תמיד יכולים!

ועל כל הפירכות והקושיות שיש לך בענין זה - היתכן וכיצד ומדוע וכו' וכו' - התשובה עליהן אחת היא: "יש בענין זה סתרי נסתרות, גאט איז גרויס מ'וויסט גאר נישט!" (והדבר מבואר בארוכה בליקוטי הלכות בכמה מקומות, ובפרט בהל' פקדון הלכה ג' סעיף ט', שעיקר בחירת האדם היא בענין התפילה, לך נא ראה שם).

ואכן, כבר תמנה הפוסקים: היכן אנו מוצאים בלשונות של התפילות ביה"כ ענין "קבלה על העתיד"? וענו: שהוא רמוז בתפילת ובקשת "יהי רצון שלא אחטא עוד!" (עיי' בזה בשערי תבונה להקה"י, ועוד). והרי לך מה שטמנו לנו חז"ל הקדושים סוד טמיר זה שעיקר הקבלה היא להתפלל ולצעוק "יהי רצון שלא אחטא עוד"...

ובזה נבין מרחוק שיחת מוהרנ"ת אודות חיבור תפילותיו הנוראות: "שעכשיו שיצאו התפילות שלו בעולם, עתידין ליתן דין וחשבון כשהולך יום אחד שאין אומרים אותם" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, כד). כי אכן זהו עיקר הדרך לשוב בתשובה; להתפלל ולצעוק להשם יתברך. ומעתה, הנמצא כספר הזה שמלא צעקות תפילות ותחנונים על כל מצוה וענין! והרגיל בו, בודאי חי בתשובה תמידית.

יהי רצון שנזכה לקבל על עצמנו קבלה חזקה, לעסוק בתפילות וצעקות להשם יתברך, עדי שיבנו אליו ברחמים, אמן.

אור בהירות הדרך!

בשדה התעופה, מיד בתחילת הנסיעה, חולק לכל הנוסעים חוברת מהודרת של 'התורה הזמנית' - ליקוטי מוהר"ן תורה ס"ה - בכריכה קשה ומהודרת, ע"י ארגון 'לטייל בתורתו'. כשבאומן עצמה, הוקם 'היכל התורה' בשבועות שלפני ראש השנה, ובו התקיימו שיעורים עמוקים בתורה זו מפי מיטב המגידי שיעורים, והתקיימו סדרי לימוד מלאים לבחורים ואברכים.

כן התקיים 'היכל התורה' מיוחד לבחורים, בימים הסמוכים לראש השנה, בקומת הגלריה שבהיכל הקלוזי. ומלגות מיוחדות חולקו לטובי הבחורים, לעידוד הלימוד.

תכין לך הדרך

לקראת ימי ראש השנה התקיימו מעמדי הכנה מרכזיים לכלל משתתפי הקיבוץ, ע"י חבורות 'מורשת הנחל', ובה נשמעו דבריו של הרה"ח ר' אליהו גודלבסקי שליט"א. וע"י חבורות 'החזיקו', בה השמיע מדברותיו הרה"ח ר' שמעון אליה ברוין שליט"א.

החזיקו עצמכם יחד!

בימי ראש השנה המרוממים התקיימו סעודות ברוב עם, ע"י כמה מהחבורות של אנ"ש, ובהם נשמעו שיחות נלהבות בשגב קדושת היום והזמן, מפי חשובי המשפיעים. ביניהם ניתן למנות את חבורות: 'החזיקו', ששכרו מתחם מיוחד אצל הכנסת אורחים 'אזמין', ובו אכלו בצוותא. 'אש"ל האיחוד', עבור בני חו"ל שסעדו יחד במתחם מיוחד. כוללי 'אורות הנחל' שאכלו ג"כ בצוותא. וכן חבורות 'קרן אור', ו'נחלי דעת', ועוד.

נקודת הסב

ביום פפור הוא גמר התקון של הוהם דקדשה. הינו, שאם אדם עוסק מראש השנה עד יום הכפורים, בראיה, בתשובה ומעשים טובים פראוי, זוכה על ידי כך ביום הכפורים לקדשה גדולה, הינו תקון הברית, שהיא הקדשה הגדולה ביותר. בי על ידי קדשת תקון הברית, אפשר להגיע לכל המדות טובות ומעשים טובים. ועקר תקון הברית הוא טהרת ותקון המת והמחשבה. הינו שלא לחשב מחשבות רעות, רק תמיד לחשב מחשבות טובות של יראת השם ואמונה פשוטה בלי שום הכמות ותקורות.

(עצות המבוארות, יום כיפור, ב)

סכום הגון נתנדב לזכות שלמה בן רחל זכות ההפצה תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב ברו"ג וגמר חתימה טובה

הר"ר שלמה בראך שליט"א נדב 1000 גליונות זכות ההפצה תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב ברו"ג וגמר חתימה טובה

הרה"ח חיים שלום ויזל שליט"א נדב 1000 גליונות זכות ההפצה תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב ברו"ג וגמר חתימה טובה

הרה"ח יודל סרדי שליט"א נדב 1000 גליונות זכות ההפצה תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב ברו"ג וגמר חתימה טובה

התנצלות! מפאת הנסיעה הקדושה לרבינו הקדוש לימי ר"ה, וטלטולי הדרך הקשים והארוכים מחמת מצב המלחמה, נבצר מכמה מהכותבים היקרים לכתוב ולשלוח את פרי עטם. ועמכם הסליחה! א גוט געבענטשט יאר המערכת



טלפון בא"י: 02-5021316 • בארה"ב: 845.584.1011
אימייל: levuy148@gmail.com
לחירות, לתרומות והנצחות או להפצת הגיליון באזור מגוריך, נא להשאיר הודעה במערכת לקבלת העלון מדי שבוע ניתן לשלוח אימייל למערכת



שיעורים ושיחות בעבודת ה'
מערכת ברסלב
נייטס, שיעורים, מנינים, סיפורי התחברות ועוד
ארה"ב 646.585.2985
ענגלאנד 0330.390.0487
ארה"ק 02.5.808.321
ארה"ק 079.704.0073
ענגלאנד 0330.350.3064
קול משיב לשואל
קול איחוד ברסלב לשוה"ק 09-7721111